

CSOKONATILAPOK

SZÉPIRODALOM ÉS TÁRSASÉLET KÖZLÖNYE.

TULAJDONOS SZERKESZTŐ
ORBÁN PETŐ.

Előfizetési díj: Debrecenben félévre július 3-ától december végeig 5 frt; három hónapra július 3-ától szeptember végeig 2 frt 30 kr; egy hónapra, szeptember végeig 1 ft ezüstben. **Vidéken** félévre 5 ft 45 kr; évnegyedre 2 ft 52 kr; egy hónapra 1 frt 12 kr. Előfizethetni helyben egyedül Csáthy Lajos úr könyvkereskedésében, a hol mindennemű hirdetések is elfogadtatnak, miktől egy kétszer hasábozott sorért 4 p. kr fizetetik. **Vidéken** minden es. k. postahivatalnál, a hol az előfizetés elfogadtatik s az előfizetési díjt tartalmazó levél, ha ráíratik kívül, hogy hirlap-előfizetési díjt tartalmaz, ingyen küldetik a szerkesztőséghez. Előfizetést gyűjtőknek minden 10 példány után egy ingyen példány adatik. Egyes szám ára 6 ezüst kr. — Megjelenik e lap hetenként kétszer: **szerdán és szombaton** délelőtt. Szerkesztőségi szállás nagy-csapóutca 10-dik szám, hátulsó épületben.

Közelgvén a második évnegyed, kérjük mind- azokat, kik lapjainkra akár egy óra, akár évnegyedre előfizetni akarnak, az előfizetési díjnak még e hó folytán leendő beküldésére.

Azon új előfizetőinknek, kik sept. elejétől dec. végeig s így négy óra, helyben 3 pft 30 kr-, vidéken 4 pft 4 kr-ával előfizetni sziveskednek, lapunk eddigi példányaival — a 3-ik szám kivételével — kedveskedésül ingyen szolgálunk.

Ujabb ismert szellemi erők csatlakozván hozzánk, midőn ennek folytán lapunknak jövőre érdekesebb tartalommal leendő szerkesztését ígérjük, bátorkodunk a közönség pártoló figyelmét vállaltunk gyámolítására tisztelettel fölhíni.

Szerk.

Huszárdal.*)

(Ad notam: Azt mondják, nem adnak Engem galambomnak.)

Szegény legény vagyok,
Nincs semmi vagyonom,
Szívem sem az enyim,
Rég bírja galambom.

Életemet pedig
Hazám, oh szent hazám!
Kész áldozat gyanánt
Tenéked áldozám.

A mi még megmaradt:
Te szűz becsületem!
Magammal viszek el —
Te sirba szállsz velem!

P.....

A reményhez!

Lelkem borulatán derengő fénysugár,
Remény, remény!

*) Közli F.

Hiu fényed hideg csillámain miért

Andalgok én?

Hiszen csak képzelet sáppadt holdvilágán
Bolygó Endymion, ki esd remény után!

A fúrge gyermekélet álomtükörén

Lengő ohaj,

Az ifju rózsakor csapongó vágyain

Rengő sohaj:

Mind csak tehozzád szállanak, remény, remény!
S hányszor megtörnek, ah! hideg kebled jegén!

Kacér kegylyánya vagy, mely örvénybe sodorsz,

És kinevetsz,

Szeplőtlen lelkeken rágódó kín nővel,

S vérben feredsz.

Kikémled a kebel legszentebb titkait,
S teremted a sajtó szív méla álmait!

Kétszínű arcodon csügg élet és halál,

Élet s halál!

Mindkettő kín, mindkettőn éles gyötrelem

Szabályja áll.

Magasra feszítet a szívnek hurjait,
S akkor pattantják szét vérfogta ujjaid!

Igérsz a honfinak viruló szép hazát

És életet, —

És ah! a honfivér áztatta föld mi sok

Honfit temet!

S míg a véres föld egy nefelejtset nevel:
V o l t kedvese sirján kihamvad a kebel!!

Lelkem borulatán derengő fénysugár,

Remény, remény!

Hiu fényed hideg csillámain miért

Andalgok én!?

Hiszen csak képzelet sáppadt holdvilágán
Bolygó Endymion, ki esd remény után!

Oláh Károly.

Boldog szüret.

Az 1848-dik év ősaszaki havait megrongált egész-
ségem helyreállítása végett Debrecenben, szülővárosomban
töltvén, a történetesség rokonsági egybeköttetésem fona-

lán ismerőim koszoruját egypár érdekes virággal (egy fiatal férj- és nővel) szaporítá itt.

A virágokat mindig szerettem, kivált ha a barátság gyöngéd kezei tüzték azokat ifju keblemre.

És e barátságot a mint egyfelől új ismerőim szeretetre méltó egyéniségének, úgy másrésről érdekes házasságának varázsa füzte oly édesen keblemhez.

Nem csoda!.. az én lelkem olyan, mint a virágos kert, melyre szép tavaszi reggelen a fölkelő nap leggyöngébb sugara is életéberséget lövel. Természetes tehát, hogy a lélekderület magasztos örömeivel hallgatám esti mulatságainkban e regényes házasság történetét — és föl tettem magamban, hogy mielőbb egy csinos beszélykében világ elé juttatandom azt. De orvosom munkátóli tilalma szándékom teljesíthetését mindeddig akadályozván, közlöm — új ismerőim szíves barátságából — közlöm egyszerűen e házasságra vonatkozó leveleket, melyekből az egész történetet könnyű leendő a szíves olvasónak kibetűzni.

Tehát figyelmet kérek! A levelek itt vannak: tessék:—

„Nándori Gyula Konoki Máténak.

Debrecen, sept. 1. 1848.

Szeretett Nagybátyám!

Mindenekelőtt engedelmet kell kérnem, hogy táblabírónak nem címezem Önt. Lejárt a táblabírási kora, s ha Ön nagybátyám nem volna, most polgártársnak szólítanám. Tehát.... Szeretett Nagybátyám! Debrecenben volnék, a puszták e fővárosában. Hogy jutottam ide? Jóformán magam sem tudom, — de hogy miért jöttem, vagyis küldtettem? azt igen. Hanem bár két nap óta lézengek már itt, a céltól most is oly távol vagyok, mint voltam honn. Mert kijelölt gerlémet mindeddig nem sikerült feltalálnom. Igen, Gerley bácsi, Ön jóbarátja, nincs itthonn, — tán a kis gerle is elszállt hazulról — a családi fészekből.

Ezt és ennyit akartam Nagybátyámnak előlegesen tudtára adni. Mihelyt többet és bizonyosb tudandok, azonnal meg fogom írni. Kezeit csókolja

Önnek

hü kisöcsce

Nándori Gyula, s.k.

Gerley Jenke Szalkai Rózsához.

Debrecen, sept. 4. 1848.

Jó Barátnőm!

Mióta a sötét zárdafalakat elhagyva egymástól elszakadtunk, unalmas és levert volt életem atyám házában. És gondold, hogy az jelen percben is úgy van? Oh nem! Hanem szörnyen csalatkoznál, ha azt hinnéd, hogy e sorokat is atyám unalmas házában írom. Dehogy, dehogy! Tehát találj ki, hol?... No csak ne törd fejedet. Megmondom: nagynénémnél. Ez a nagynéni laka oly jó, oly pompás helyen van. Az utca kissé szűk ugyan, de annál jobb, a házsorok annálközelebb vannak egymáshoz. Ah! minő szép vis a vis, azaz hogy — kilátás.

Csak azt akarom mondani, hogy már jókedvem van s boldog vagyok!

Máskor többet. Csókol

szerető barátnőd:

Gerley Jenke, s. k.

Konoki Máté Nándori Gyulához.

Ligetfalva, sept. 7. 1848.

Tisztelt Polgártárs Uram!

Illemteljes levelét olvasám s engedelmet instálok, hogy oly nyers nem tudok lenni, mint Ön. No hiszen derék emberek ám Ön, Kossuth et comp. martiusi szabadságukkal, már a kor- és rokonsági kegyeleteket sem respectálják. Hát nem elég, hogy a robotot és dézmát (ez isten régi ajándékait) elraboltatok tőlem, hanem ráadatul még a tisztelet adóját is elveszítetek az öszfűrtöktől? Pih, gyalázat!... De hagyjuk ezeket — és térjünk a kinézett kerékvágásba. Hát, drága gyermek?! miért küldtelek én téged Debrecenbe? Hát oly ügyetlen vagy te?... Irád, nincs honn Gerley. Hisz rád nézve annáljobb. S azt írod, hogy t á n a kis gerle sincs otthon, kit neked be kell hálóznod. T á n? hisz ez azt teszi, hogy minden bizonynyal honn van. Csak rajta! T á n biz azt várod, hogy önként nyiljék meg előtted az ajtó? Majd bizony! csak kopogtass, és akár mondják: „Tessék!“, akár nem: állíts be. Megmondod jövedet célját. Punctum. Az időt és pénzt nem kell soká és hasztalanul vesztegetni. Azonban itthon is szükség volna már a gazdaszszonyra. Remélem, megértettél. Isten velünk, kívánja

nagybátyád,

Konoki Máté, s. k.

Nándori Gyula, Bélteki Petőnek.

Debrecen, sept. 8. 1848.

Kedves Barátom!

Midőn félévvel ezelőtt mostoha sorsom által baráti kebledről letépetve tőled elváltam, benned egyetlen barátomat veszítvén, egyedül állék a nagyvilág piacán. Akkor — tudod — nagybátyámhoz Ligetfalvára kellett mennem, ki csakhamar, bizonyos terve létesítése tekintetéből Debrecen felé indított. Mit volt mit tennem? nagybátyám (félígmeddig gyámom) parancscsal határos akaratának engednem kellett. Bejöttem hát Debrecenbe. És ki hinné, Barátom! e város, e lég új világot tárt előmbe. Valóban itt kezdődik életem. Mert itt kezdtem először szeretni.

De mi és hogy történt? szeretnéd tán tudni?

Tehát elől kezdem, hogy annálkönynyebben megértesd. —

Nagybátyám és Gerley Gáspár régi jóbarátok voltak, s a régi idők rossz szokása szerint elhatárák magukban, hogy gyermekeiket (Gerley egyetlen leányát, s nagybátyám engemet, fogadott fiát) a házasság szent zsákjába — s illetőleg özszedugjanak. Nagybátyám tehát egy kéréssel Gerleyhez küldött. Azonban, szerencsémre, le-

endő ipamuramat nem találtam honn, öregem világos parancsa ellenére pedig haza menni nem mervén, Gerley megérkezteig szállást béreltem egy szűk utcában — és, halld, most következik a java: ablakom átellenében egy dicső ablak, azaz hogy oly ablak volt, melyben tündérnő gyanánt olykorolykor egy dicső teremtmény, egy szép kis sz... angyal szokott megjelenni. Tudod, Édes Barátom! hogy az én idegzetem nem oly lomha, mely a szépség istennője előtt is érzékellen tudna maradni. Gondolhatod hát, hogy magasztos elragadtatásomban kerestem alkalmat lángézelmem nyilvánítására. Hogy miként? azt ne kérdd. Elég legyen anynyit mondanom, hogy rövid időn megismerkedém szép szomszédnőmmel. Oh, Barátom! a szerelem édes és mindenható, a keserűség fulánkját elveszi, s a hol nem volt, ott boldogságot teremt. Isten veled! légy oly boldog, mint

Gyulád.

U. i. Kedves nőd kezeit csókolom, de leveletem ne mutasd neki; nem akarnám, hogy szerelmi viszonyomat, míg tökélyre nem ért, tudja. Hátha az egészről misem lesz! Akkor?... No hisz tudod, mily pajkos szerelmes kis nőd. N. Gy.

Szalkai Rózsa, Gerley Jenkének.

Szalárd, sept. 12. 1848.

Szerelmes Galambom!

Önként választám e címet, mert (csak négy szem közt legyen mondva) miként levelkédből sejtem, Te valósággal egy kis szerelmes galamb vagy. No no, ne pirulj úgy el, — hisz szeretni nem szégyen, hisz a szerelem mindnyájunk közös természete; hanem viszonszerettetni aztán — fájdalom! — ha nem mindnyájunk közös sorsa is, de mindenestre kivételes szerencse, s ha Te, Kedvesem! ebben részesültél, boldog — ezerszer boldog vagy. A mint hogy úgy is van. Ugy-e bizony, hogy rejtélyes soraid kulcsát eltaláltam? De ugyan az istenért! Te furcsa teremtmény vagy. Én nem tudom, hogy a titkolózás mikor vált oly kitűnő természeteddé. Hát volt-e nekünk valaha titkunk?... Kérlek, irj mielőbb nyíltan és bővebben. Ki ő, a kedves? Hogy vagy már vele? Föllépett-e komolyan? vagy talán már jövő leveled menyekzőre hívó vőfény leend? Majd meglássuk. Elvárom. Isten — a szerencse és szerelem istene veled. Csókol

Rózsád.

Fékesiné, Gerley Gáspárnak.

Debrecen, sept. 20. 1848.

Tisztelt Gerley Bácsi!

Közelebbi levelem értelmével egészen ellenkezőleg kell Önnek jelenleg írnom. Legelőször is: Jenke, az Ön szeretett egyetlen lánykája, nem a régi többé. Jenke, az ezelőtt engedelmes kis Jenke, szómra sem hallgat már, — még csak konyhába sem akar mostanában menni; — mindig, csak mindig az ablakban. Ablakban? ez egyelőre sze-

get ütött fejembe. Egyszer rálestem biz én. Hát, boldog isten! az átellenes ablakból egy fiatal ember hajlong az én Jenkém felé. Majd int, s egykét perc múlva, talán viszontintés következtében, Jenke ablaka előtt terem. Bácsi! nincs különben, e két semmirekellő szerelmes egymásba. Elvész a világ! Jenke alig 15 éves leány — és már szerelmes. Bácsikám! ezen segíteni kell mielőbb. Isten önnel

Fékesiné.

U. i. Jenke imaházba távozott. Én titkos szekrénykékét kikutatván, egy szerelmi levelkét találtam benne, hihetőleg azon szép madártól. Nem akarom, hogy Jenke kutatási vétekekkel vádoljon: azért csak ide lemásolva mutatom be Önnek a gyönyörű levelet, mely így hangzik:

„Imádandó Szépség! Mióta Kegyedet láttam, boldog és boldogtalan vagyok. Boldog! mert feltaláltam üdvöm angyalát; boldogtalan, mert nem bírom azt. Életem eddig olyan volt, mint a zivataros tél, mely derűsugárt még soha nem látott; — de jött a tavasz, az üdvösség tavasza — és keblem éjjele új életre hajnallott. És Kegyednek, Szép Angyal! az istenség dicső hatáskört engedett: megtartani, sőt örök tavaszderűben tartani ez életet, keblem ifju életét. Oh! engedjen, Imádandó Szépem! mindenható szerelmem sulya alatt lábai előtt özszeomolnom. Kéri... örök hive: Gyula.“

Eddig van. Ugy-e szép és hosszú utóírat? Isten velünk! F—né.

Nándori Gyula, Konoki Máténak.

Debrecen, sept. 21. 1848.

Szeretett Nagybátyám!

Ma kaptam becses levelét, s menynyire tisztetem és szeretem Önt, megmutatom azzal, hogy tüstént válaszolok reá. S a ki így szereti Önt, arról föl lehet tenni, hogy Ön irányában semmiféle kegyelet ellen nem vétet. És ha közelebbi levelemből olyasmit olvasott volna ki, Szeretett Nagybátyám! akkor engedelmet kérek, kinyilatkoztatván egyszersmind, hogy valamint senki, úgy kívált Ön irányában nyers lenni nem tudnék. Ha talán tollamban több nedély volna, mint kellene, bocsássa meg fiatalságomnak és azon eszmeéberségnek, melyet a martiusi forradalom szabad szárnyakra bocsátott. Nem akarok Önnel elvharcba elegyedni, de nem állhatom meg, hogy Önnek egy tévhite, azon tévhite elébe, mely szerint Ön a robot- és dézmakártalanítás iránt a törvényben semmi biztosítékot nem talál, azon hatalmas és — úgy gondolom — elég világos döntöket (argumentum) ne gördítem: miszerint legelső és legbecsesb kárpótlása Önnek földesuri javadalmaírt a feje; igen, a feje, mely — — — — — — — — — — de hagyjuk ezt; remélem, commentár nélkül is megérti Ön?

Fáj, hogy Kedves Nagybátyámnak minden sora megrovás. Ügyetlenséggel vádol t. i. hogy Gerley ur honn nem léteben leendő mátkámhoz be nem kopogtattam, vagy kopogás nélkül is be nem mutattam magamat. Ugy hiszem,

macskát egérfogásra (bocsánat a kitételért) s engem ilyenmire tanítani nem kell. Tettem is volna ezt, de, mit közelebbi levelemben bővítenék (pleonasmus) tarték kiteni, itt meg kell jegyezmem, hogy az ajtók zárva voltak (és maig is azok), Gerley ur alkalmasint lányát is magával vivén a jankafalvai szőlőhegyre. S miután honn senki sincs, hogy Kedves Nagybátyámnak még gondolatát is megelőzzem, jónak láttam levelét Gerley ur után postán Jankafalvára küldeni, magam személyes bemutatása végett pedig Gerley ur hazajöveleig itt maradni kedves kötelességemnek ismervén. Mirenézve — mert a szabad ég alatt csak nem lehetek — addig is egy szobácskát béreltem. És, Szeretett Nagybátyám! miután pénzem minden takarékoságom dacára is, bizony mind elpárolga már, s így a szükség aggasztólag környez: legyen szives Édes Nagybátyám! ebbeli bajomon segíteni, ha azt nem akarja, hogy itt ingyen szijam a léget, vagy gyalog menjek mátkám után Jankafalvára. Kéri

kézsókoló öcsce,
Nándori Gyula, s. k.

Béltekiné Nándori Gyulának.

Arad, sept. 25. 1848.

Tisztelt Barátom!

Férjemhez intézett levelét, dacára minden titkolózásnak, legelsőben is én olvasám el. S ha Ön levelének utóirata nem volna, most nem én, hanem férjem felel Önnek. De miután utóiratában Ön férjemet irányombani titkolózásra hja fel, nem állhatom meg, hogy Önnek a házasság elismereteiből egy kis leckét ne adjak, — anynyival is inkább, mivel Ön házasodni akar: tehát figyeljen. Mindenekelőtt első és megronthatlan szabály: hogy férj és nő között soha semmi titok. Érti Ön, Barátom! semmi titok! Második: hogy no de ezt majd csak a gyakorlatból fogja Ön annak idején megtanulni. — Csak ennyit akartam az utóiratra vonatkozólag mondani. A levél kedves tartalmára nézve különben őszinte öröndezésemet kell kijelentenem Ön magas szerencséjén. Adja isten, hogy a kedves Jenke és én mielőbb oly barátnők lehessünk, mint minő barátok Ön és az én kedves férjem, — ki egyébiránt Önt oly baráti hévvel öleli, mint minő őszinte indulattal tiszteli

barátnője
Béltekiné, s. k.

Gerley Gáspár, Fékesinének.

Jankafalva, sept. 26. 1848.

Kedves Hugomaszszony!

Nem irhatom le, minő boszankodással olvasám becses leveléből azon haszontalan leányra vonatkozó tudósítását. Oh igen!... Jenke és tizenöt év! gyermek és szerelem! Ki hitte volna?! Hát azért növeltem őt oly szigoruan? Hanem Édes Hugomaszszony! igazán mondja, ennek elejét kell vennünk. Valljon ki és miféle az a haszontalan dözsér (Lump), az a semmiházi kóborlovag? soká

akar-e még Debrecenben maradni? Egyébiránt akárki és akármeddig, nekem mindegy. A lánynak nem szabad tovább Debrecenben maradni. Még ma indulok haza, őt a szüreti készülétek megtétele után magammal együtt ide felhozandó, — különben is régi tervem szerint ezidei szüreten nekie itt fön, Janka hugomnak pedig otthon a háznál kellvén leendni. Tehát addig is, míg haza érkezendném, arra a rosz lányra anyai gondját s éber vigyázatát kikérvén, maradok

Kedves Hugomaszszonynak

hű tisztelője
Gerley Gáspár.

Nándori Gyula, Béltekinének.

Debrecen, sept. 10. 1850.

Tisztelt Polgártársnő!

Férjének (különben az én legkedvesem barátomnak) hírlapszerkesztői komolysága s bokros foglalatosságai miatt más ügye iránti (bár kényszerített) közönye, — de főleg azon nemes lélek s őszinte barátság, melylyel Kegyed irányomban maig is viseltetni sziveskedik, bátorít engemet azon merényre, hogy jelenleg szeretett férje helyett Kegyednek alkalmatlankodjam igénytelen soraimmal. De remélem, hogy a titkolózásnak (mely ellen oly szép, üdvös és hatályos leckét méltóztatott férje helyett legközelebb hozzám intézett levelében tartani) a titkolózásnak mondom ellentéte, a nyíltság (a hölgyek anynyira kedves és ismert tulajdona) ebbeli merényemet kimentendi Kegyed előtt. Tisztelt Barátnőm! (engedje meg e cimezést őszinteségemnek.) Igen! Tisztelt Barátnőm! fájdalommal kell előbbi levelemben festett boldogságom aranyvázat ellennyilatkozattal ezennel szétfujnom. Ugy van! én boldogtalan vagyok. Igen, igen! én nagyon meg vagyok csalatva. Hoszszasan sem nem tudok, sem nem akarok beszélni, csak anynyit irok, hogy Jenke, lelkem föllett eszménye, kiről közelebbi levelemben oly hévvel emlékezém, elhagyott, — elhagyott visszaszerezhetlenül, mert miként nagynénje, Fékesiné, kinél vele megismerkedtem, mondá, őt egy j....i gazdag birtokos (egyébiránt nyug. hadastyán) mint már régi mátkáját tegnap elröpíté előlem.

Fájdalom! való. Magam is láttam a vén sast tegnap Jenke ablakában, de magát a leányt nem — és tán nem is látandom őt soha. Hiában megyek ablakba, oda kedvelt ablakom rózsája. Lakom azóta kiállhatlan: ki-, vagy elköltözöm innen, hová? azt magam sem tudom. Isten velünk, kezeit csókolja

igaz barátja
Nándori Gyula s. k.

U. i. Hogy annál inkább megfoghassa Tisztelt Barátnőm! mind az én csalatásom, mind az ő hűtlensége nagyságát, ide rekesztem hű másolatban levelkáját, melynek tartalmából én viszonszerelmet olvasván ki, boldognak érzém magamat: „Tisztelt Ön! Olvasám levelét, s ha meg-

bocsát ösztinteségemnek, kimondom, hogy jólesett azt olvasnom; mert sok olyan volt benne, mi bensőbb legmélyebb mélyében érzelmeimmel öszhangzott. És ha azon tiszta érzelem, mely Ön sorain előmlik, az öszinte kebel önkénytelen nyilatkozata, akkor — bevallom Ön előtt — én boldog vagyok, mert álmaim legkecsesbike valósult. Is-ten Önnel a viszontlátásig is. Jenke. U. i. Nagynéni ma délután nem lesz itthon. J.“ Így hangzanak a hazug sorok. Kell-e hozzájuk magyarázat?

N. Gy.

(Vége köv.)

Bolond Istók.

Első ének.

(Folytatás.)

86.

Vón hát a gyermek Katalin nevet,
Erzsébet aszszony távozek nyugottan,
Egy-két gyűszűnyi.... mit, mit nem? — bevett
S hazafelé botorkázék legottan;
Mit bánja ő, ha fű-fa ránevet!
Papucsá elmaradt hite-hagyottan,
De, többi részben, Erzsók néni már
Ott megy, hol az ut X betűt csinál.

87.

Azaz hogy m e n n e ő, haladna, látszik,
Hiszen mindig előljár a feje,
Igen ám! szegény feje sietne váltig
De a két láb nem érkezik vele,
Ez, — mint a rossz ló, mely jászolra vágyik
S ha egy kaput sejt, mingyárt térne le, —
Minden lépten-nyomon fekünni készül.....
Mig, lám, a főt is elrántá vitézül!

88.

Lön pedig egy alföldi pupos gáton,
Hogy Erzsók aszszony négyfelé terült
S feledve mindent, mindent a világon
Fenéktelen álomba szenderült;
Ő maga ugyan ott maradt, a hátan,
Ellenben a kised lehengerült
A mély árokba, melynek tekenője
Puha pázsittal volt körül benőve.

89.

Ott egy vad tüske (az, melynek fáját
Török sertések hozták Debrecenbe)
Szelid árnyékkal védve fogta át,
Nem is nyikkant szegény a hús verembe;
Most kém-szemektől nem bosszantva járt
Az idő, és merült a végtelenbe
Mind akkorig, míg Erzsók néni végre
Főleszmélt e viszályos földi létre.

90.

Midőn felvirradt álma éjjeléből
S kinyitogatta szeme ablakit,
Első tapasztalása lön, hogy szédül
S fáj a feje, nagyon fáj. Második:

Hogy nem kél ő most dunnája pihéből;
Aztán: hogy ő nem is ottan lakik;
Aztán: hogy ő tán az idén se' járt ott:
„Hm, hm! a sok kicsi ujfenn megártott!“

91.

Körültekinte és örömmel látta
Hogy, a meddig belát, senkit se' lát;
Most, gondolá, nincs semmi dolga hátra
Mint hazamenni; ballagott tehát;
Az a kis ostoba még' nem kiálta
Utána, — nem jelengeté magát
Sem egy csuklással, sem valami prüszszel;
Hiszen, csak adna jelt egy árva piszszel!

92.

De nem! hanem midőn már látható
Sem vala Erzsók néni a határon,
Akkor kezdé el a rivást Kató;
Szerencse mégis, hogy jött végre három
Szekér cigány.... ország-világ futó
Nép, — sátorok lakója télen, nyáron:
Ezek az árva sirót meglelék
S a barna rajkók közé göngyölék.

93.

Avval gyűh! délfelől éjszakra, mert ők
Keresztuton jövének n ó t a b é n e;
Majdan elértek egy kis fűzfærődöt,
Hová az ut lélekzet-venni méne,
Ott eltűnének a ravasz tekergők;
Mialatt a másik uton Erzsó néne
(Csupán fejére lévén panasza)
Csendes kedélylyel ballagot haza.

(Folyt köv.)

Szállj vissza lelkemmel....

(Naplótörredék.)

Pozsony, karácsonyszombat 1847.

Szállj vissza lelkemmel a multak világába, tündér-hatalmu képzelet; — röpjölj át öt hosszú évek rózsák-és tövisekkel hintett sirja fölött ama naphoz, melyen először léptem át küszöbét a háznak, hol boldogságom viruló rózsáját fölaltaltam!

Öt év előtt karácson szombatján Hihettem volna-e még akkor, hogy ezen nap lesz a kulcs, mely üdvösségem menyinyorságát fogja előttem fölnyitni?

Zordon téli nap volt, kopár a föld, s rideg az egész természet: — de keblemben a szív tavasza ébredett; a fölleges égboltról áldozóra hajolt a nap: — de keblemben a legtisztább májusi hajnal hasadott; s boldogságom kelő napjának ragyogó sugári, reszketve törtek meg szívtavaszon gyöngyvirágain.

Öt év telt el azóta; — és én öt év óta állok szomjuságtól égő ajakkal az üdvösség forrása előtt, melyből merítenem nem szabad; — öt év óta állok reszkető kezekkel a virág fölött, melyet hűségem jutalmaul akarok szívemre tűzni: és e virágot leszakítani mindedig tiltva van; —

öt év óta égeti keblemet a szüz szerelem kiolthatlan lángja: és ki e lángokat föllobbantá, nem jöhet a viszonszerem balzamával, fájdalomaim enyhítésére.

És én ne mondjam-e hosszúnak, ne kinosnak e keservekben oly gazdag öt évet?!

Igaz, vannak ez öt év mezejéről szedett nefelejtseim közt hervadhatlan öröközöldek; de vannak tövises is, éles tövisei a fájdalomnak, mikhez közeljárni fél még a vándor emlékezet is!

Azonban jól van ez így! viszontagságok edzik meg a kebelt az élet bajaira; és ki ezekkel küzdeni nem tanult: nem ismeri az állhatatosságot.

S ha bennem a tizenkilenc éves ifju, számot kér a huszonnégy éves férfitől: ez a szivnyugalom szilárd hangján fog felelni amannak; mert a férfiú szerelme ép oly rendületlen ma, a mily lángoló volt az ifjúé öt év előtt.

Öt év előtt!...

Egyszerű falucskában a Körös partján, egy szegény tanuló jelent meg az apostolok szerepében, a vallás szent ígéit hirdetni: és ő maga akkor kezdett tanulni egy új vallást, a szívnék vallását: a szerelmet. Templomban a földi örömek megvetését, s a menynevei boldogság utáni törekvést ajánlá hiveinek: pedig ő maga, az ég minden üdvét örömezt adta volna cserében a paradicsomért, melyet ma talált fel — a földön.

S öt év után!...

Grófi *** lőn a szegény tanulóból, s egészen új világba lett átültetve szelleme. Elhagyá az alacsony házikókat, melyekben született; — szárnyaira ült a szerencsének: és megnyitlak előtte ragyogó ajtai a magas paloták fényben uszó teremének; — bőség és kényelem ölelte körül a nyomor fiát.

És neki mégis nehéznek tetszik a szalonok illatárban uszó levegője; szemeinek elviselhetlenek a tündöklő pompa ragyogványi. Lelke elvágyik a magas körökből, le, vissza a boldog egyszerűség csöndes ölére.

Hiában fogjátok el a lombos erdők dalló madarát, hasztalan zárjátok drága kalitkába: visszavágyand a zöld erdők enyhe árnyékába; fényes rabságából is viszszasír a kised bokrora, hol párját az alacsony fészekben hagyá.

A valódi boldogság virága csak az egyszerűség mezején tenyészik.

El, elhagyom e magas körök üvegházi levegőjét, leszálok a szabad természet nyílt keblére, fölkeresem ismét a kunyhókat, a természet gyermekeit, kiknek daróc köntöse alatt emberibben érző szív dobog, mint sokszor a biborruháknak kevély urában.

Viszszatérek hozzád, hogy többé soha el ne váljak tőled, megosztani veled a boldogságot, mit szerelmed adott birtokomba; kebleden pihenni ki a fáradoalmakat, miket eddig osztályrészemül adott a sors; karjaid közt szunyadni el a boldogságban, karjaid közt ébredni a boldogságra. — Lesz-e több oly élet a földön, mint a miénk?

Oh! bár jőne hamar a perc, melyben nálad lehessenek!...

De még két év választ el tőled; két hosszú év kell még, hogy enyimnek mondhasalak.

Én vagyok az új-testamentomi Jákób: hét évig kell szolgálnom kedvesemért...

Timon.

Debreceni napló.

Polgármesterünk — úgy hallik — mostanában jövend vissza bécsi utjából, hová ezelőtt mintegy 3 hóval sokat szenvedett városunk részére a kormánytól kölcsönözendő pénzért indult. Százaknak zsebei várják az ohajtott pénzt, a kik részint termékeikkel, részint munkáikkal szolgálván e hatóságnak: utalványnál egyebet hosszú idő alatt mitsem kaptak, mert a pénztár a napi szükségek fedezésére sem képes. Mi nem tudjuk, mily nehézségekkel járhat egy bizonyos öszszegnek a kormánytól kinyerése, de azt jól tudjuk, hogy három hónapig folytatott biztatgatása a saját pénzüket kérő mesterembereknek s akárkinek másnak is — kevés vigasztalás minden lépten nyomon sürgető szükségük közepette; és azt is tudjuk, hogy azon elnöki kimaradás igen sok pénzt kíván, és e mellett itthon a közigazgatás mindnyájunk kárára fenakad. Tudomásunk szerint a közigazgatási hivatalok rendezése a polgármesteri távollét miatt van mind e napig fenakadva, pedig a közigazgatási hivatalnokoknak fizetése a legujabban létrejött törvénykezési rendszerszulte hivatalnokok fizetésével szembeeszkö aránytalanságban áll; s nem levén kijelölve a határvonalok, — most, midőn a főkapitány helyettes polgármester is — igen sok teher nehezedik a kapitányi hivatalnál előjöni szokott különben is súlyos foglalkozásokra hivatott főkapitány s alhivatalnokaira. És mégis főkapitányunk — itthonról — mostanában, kevés idő alatt 20,000 pfrtot szerzett kölcsönkép s szerzend kevés idő alatt még 60,000 pfrtot szorult pénztárunknak! Mindenhez ügyesség és tapintat szükséges!

Azért ohajtjuk, hogy polgármesterünk mind városunkra, mind öreg korára terhes távolléte után mielőbb haza jöjjön!

Egy leány felakasztá magát szerelmi szerencsétlen kinézése miatt. A ferde növelés s kisszerű előítéletesség — mely városi népünk egy részét jellemzi — ily gyümölcsöket terem.

Tóth Mihály című dramának másodszori adása a rendőrség által betiltatott.

— Színházunkban csütörtökön — sept. 19én — Szabó Krisztina jutalmaul adatott „Ernani” Hugo Victor nagyszerű dramája. A színház már jóval az előadás kezdete előtt oly zsúfolt volt, hogy igensokan be nem férhettvén, visszamenni kénytelenitettek, magam is szerkesztő barátommal a színpalak közé szorulva, az előadás egybevágósága- s a színihatásról nem szólhatok; mirenézve hi-

rálatom ezuttal csak egyes szereplőknek egyes jelenetei-
re szorítkozik. Balogh József ának (Donna Elvira sze-
repében) gyönyörű hangja az általa előadott egypár ma-
gándalban, s az egész darab folyamán szerencsésen ke-
resztülvitt meleg bensőség- és igaz szenvedélykinyomata
a közönséget általános tetszésnyilvánításra ragadta. Saj-
nálattal kell megemlítnem, a különben tehetséges Béké-
si (Ernani) készületlenségét, mely kétségtelenül az elő-
adás érdekességéből igensokat levont. Reméljük, jövőre
helyreüteni Békésink e hibáját. Most csak enynyit...
Az atya megdorgálja fiát, mert szereti. — A többi fősze-
replők dicséretesen betölték helyöket. A kis Abdai Em-
ma is érthetően, ügyesen adá kicsinyke szerepét. Valóban
e kis lányban egy leendő szép színitehetségnek magva
rejlík. Éljen!

Két nagy madár.....

Két nagy madár tart a fekete tengerre,
Mint a szélvész hangzik szárnyok' csattogása,
Havasi sasok, az egyiknek a Kárpát —
Másiknak a Balkán' tetején lakása.

A tenger vitorlás hajót visz' a hátán,
Vannak a hajóban magyarok bolgárok.
A két madár száll az árboc' tetejére,
Szakad a nagy zápor, hull a villám rájuk.

A nagy szerelemnek szakadása: zápor,
A nagy fájdalomnak szakadása: villám.
A számkivetettek fájdalomát, szerelmét
Hallgatja a két nagy madár az árbocfán.

„Csak menjetek vissza.... az isten veletek
Csak menjetek vissza felhős fészketekhez,
S mondjátok népünknek: hogy mikor egy nagy hegy
A tengerbe omlik, ott egy szép sziget lesz!”

Rabai.

Tavaszi lombok

és ősz levelek.

V.

Hegyen, völgyön hűvös szél fú,
Sárga leveleket tépdél,
Nincsen illatozó virág,
Nincsen madárdana éjjel.

Kis kamrában mécsvilágnál,
Fehérlepelben hidegen,
Őszszekulcsolt kezecskékkal
Alszik a kedves Imogen.

VI.

Kakukmadár meddig élek?
Azt feleli: kakuk! kakuk!
Meglássátok barátném,
En két év múlva meghalok.

Kakukmadár, halálmadár
Éjenként ablakomra jár,
Két év múlva nem maga jó,
Együtt jó vele a halál.

Lauka.

Vidéki élet.

Békés, sept. 12. A magyárból jöttem, nyom-
tatóimtól.

Hát, a malomvégen szörnyű „Auflauf“ van! Az
emberek rohantak, mintha Angyalkutról szaladnának. —
Kérdeztem egynehányat: „mi baj van?” de kérdésemre
csak ezen választ kaptam: E..... ékhez! E..... ékhez!..

Uramisten, gondolám, tán a török armada érkezett
meg; vagy pláne valami angol flotta kötött ki a fehér Kő-
rös partján.... Oda siettem, hol a bámuló tömeg megál-
lott. S mit láttam?... Egy valóságos nemzetiszín —
— tököt (cucurbita tricolor) — Csodák csodája! Ez a sze-
gény tök nehezen tudja, hogy mi ostromállapotban va-
gyunk, mert különben nem tehetnének föl józan eszéről,
hogy ilyen időben bátorzkodott volna köztünk tiltott színű
öltözetben compareálni.

A különös termény, mint szinte más tökfajok, sü-
letlen állapotban jött a világra; bővebb tapasztalásuk
azonban állítják, miként sültve is igen kellemes ízű.

Egy ily nemzetiszínű tök (magától értetik, hogy —
sületlen) jelenleg a Metamorphoseon halhatatlan íróját
dolgozza a magyarra. Kérem ezt, az irodalmi statistiká-
ba följegyezni. Boldogult Ovidius! bezzeg irhatna most,
ha köztünk élne, akár 12 kötetes metamorphosist. Hány
Akteon változott itt kutyává, a nélkül pedig, hogy a
szűz Dianát látta volna? mennyi itt a sok „dii majorum és
minorum gentium?...“ Oh jaj; egész mythologia! —

A megyei törvényszéket rendezték. Themis ko-
csija úgy körül van állva elől hátul, hogy már ezután
kenni sem kell az igazság kerekét, úgy is kihúzzák
a szegény embert a sárból.

Azt mondják, hivatalnokaink fizetése mintegy hat-
vanezer pengőbe kerülne, ha a bankónak szokása vol-
na pengeni. Szent Orsolya! vajjon nem jó volna-e ne-
künk is, amolyan néhai Jupiter, ki a ranyeső képében
hullana közénk? Oh terque quaterque boldog hajdankor.

A dohány monopolium hírére, sokan zseblázbá-
estek közöttünk. Ugy mondják, hogy már ezután pipáz-
nia sem lesz szabad a magyar embernek. Tán még jobb
lesz így. Eddig a nagy országos füsttől nem is lát-
hattuk tisztán a világosságot. Most majd megtisztul egy-
kissé a légkör. Megtanulunk pápaszem nélkül is mesz-
senézni.

A jövedelemadó-törvény hozzánk is megérkezett. Az
osztályzatban az írók közvetlen a bábák után vannak
téve. Jó Witz! némely írónak nem kevesebb idejébe és
fáradtságába kerül, egy épkezláb gondolatot fejéből ki-

vonszolni, mint a bábának egy gyermeket világra segíteni. Mesterségünk tehát ugyanaz. Megférünk egy rubrikában! Hanem a jövedelem?... Már ebből alkalmasint többet fognak bediktálni a kollegaaszszonyok, mint mi.

Mit gondol ön Szerkesztő?...*)

Tisztelem Boross Mihályt, Martonvásáron át Baracsán. Becsülöm a jó kedvét. Szeretném ha üritne velem egy pohár biharit a hazáért.

A mi egészségünket illeti — köszönöm kérdését — az elég fáj. Van ugyan köztünk egy kis marhadög, de hiszen az nem minden emberre ragad.

Időjárásunk mostanában oly vízenyős kezd lenni, mintha poétának készülné. Majd ha a z s á k a i akadémia fölszárad, teszem önöknél alázatos tiszteletemet; tudom hogy várnak egy kis „parázs ídes“-re.***) Addig is uri fávörükba ajánlott maradok. —

Hübele Balázs.

Hanák emléke.

(Meghalt Kricsován sept. 2-án 1849.)

Közelge már az ős esős szellőn,
A zöld természet tőlünk útra indult,
Arcán könnyű s gyász; hisz hegyen völgyön,
Minden lábnyomra meleg honfivér hullt.

Megindult tántorgó léptű búval,
Tán öszszeomlott volna vándorútján;
De hozzá ment hű s jó fia Hanák,
Segíté lépni őt kart karba fonván.

Majd visszajő tavasszal az anya;
De gyermeke nem, a forrón szeretett,
Vajdá-val kedvesb honban mosolyog,
Mig itt virág s fű nő sirdombja felett. —

Mint fáj, — nem kísérenk el hived,
Nem ismerjük az enyhelyet, hol alszol;
De lelünk hontalan sohajként száll,
S ha fölkel, mint gyászfűz hantodra hajol.

Ám nem fog nyilni a meredt ajak,
Az ajkon nem lesz édes olvadó szó;
Hidegen öszszeesett már a kéz,
Mely csak nem rég meleg volt, mint bucsúzó.

Előtűn-e lágy álmidon e hon,
Melyért nemes kebled szent lánggal ége?
Oh ily erényhez a halál nem nyul,
Szívvered sirban is még dobban érte!

Fátyolba vont a toll, s élettelen,
Mely lelked arany eszméit felírta,
Be kell szentelni ez új holtat is,
Fényútjait veled ő már megfutá.

*) Le- igenis, de bediktálni-valója ugyan mikor volt magyar írónak? — kivált most, midőn fájdalom! ismerünk oly szerkesztőt, ki irodalmi vállalataért százakkal fizeti vállalkozási mértékét.

**) A híres debr. sült tők piaci gunyneve. Szerk.

Ha megnyíl a tavasz virágzata,
Mit szólónd, hogy nem lát mint néha téged?
Nem lesz hoszsú, s oly bájos a tavasz,
Dombod keresni mén, mely lágyan elfed.

Oh bár mehetnénk ekkor mi is,
Reszkette omlanánk a gyászfűvekre,
Melyek zöld bársonyként betakarnak,
Hogy bánatos jajunk szűd fel ne lelje.

De most távol vagyunk barátaid,
Távolból ejt könnyűket árva létünk,
Feléd viendi majd az estszellő,
S a szót, melylyel még gyakran megköszöntünk.

Majd elmegyünk csókolni hamvadat,
Szakitni sirodról halvány virágot,
Bámulni a dicsőség biborát,
Midőn az égi fény hantodra szállott.

Pihenj az enyh ölén te fájó kebel,
Miként madár pihen falombok alatt,
Nyugalmad szent helyén szendén virraszt
Soknak mély bánata, s e lanti hangzat.

Halász Adolf.

HIRDETÉSEK.

Bolt-változtatási jelentés.

Alólírt tisztelettel jelenti a t. c. közönségnek, hogy a nemes város háza ceglédutca felőli szegletén nyolc évekig folytatott **vaskereskedését**, szinte ceglédutca általellenbeni szegletére, azaz t. c. **Kovács János ur** házába áttette, ezt folyó hó elsőjén megnyitván, mindenféle **vas, acél, és rézcikkeit, hordozható vaskonyhát, 's azokhozvaló fénymázos edényeit** mind nagy mind kisebb mennyiségben a legjutányosabb áron ajánlja.

Ugyszinte **mgs. gróf Schönborn** egyedül nála levő **munkácsi timsó, és vasgyári raktárában** mindenféle **kályhák** öntött vasból, reggeli éték készítő, légfűtő, és vasaló-vas-tüzesítő kályhák; szappanfőzőknek, kalaposoknak és hámuzsir-készítőknél üstök; továbbá **takarék-tűzhelyek** öntött vasból, és pléhből; tüzi rostélyok, tüzelő, tisztító és kandalló-ajtócskák, főző-helyre lyukas és lyukatlan vastáblák — olajmalomba való hengerek, kész vaskék, 's mindennemű öntvények gyári áron kaphatók.

Bészler Károly.

Alólírt tisztelettel jelenti a t. c. közönségnek, hogy a ns város háza cegléd-utca felőli szegletén, a **Bészler Károly ur** vaskereskedése helyén, **fűszerkereskedést** nyitott; s illő áron ajánlja legujabban beszerzett **fűszer-, festék-, szivar- s egyéb cikkei**.

Szentpéteri János.

Nyomatik Debrecen város könyvnyomdájában.